

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
45. ročník, 2018/2019
Okresní kolo – zadání – I. kategorie

přidělené soutěžní číslo	body		
	gramatika	sloh	celkem

Jméno a příjmení: .....

1. a) Použijte přídavné jméno *pískový* ve dvou větách tak, aby mělo v každé z nich jiný význam. Tento význam pro každou z vět uveďte.

b) Uveďte, od kterého slova je přídavné jméno *pískový* odvozeno.

c) Napište jiné přídavné jméno, které je odvozeno od téhož slova jako slovo *pískový*.

2. a) Na následující otázku existují dvě – obsahově různé – správné odpovědi. Napište je. Neberte v úvahu odpověď *nevím*.

Kolik měsíců v roce má 28 dnů?

i. ....

ii. ....

b) Na čem je z jazykového hlediska založena možnost dvou různých odpovědí?

c) Upravte zadanou otázku dvěma způsoby. Doplněte do ní vždy jen jedno slovo tak, aby byla pro každý případ možná jen jedna z vámi uvedených odpovědí.

i. ....

ii. ....

3. V novinách jsme přečetli titulek:

Liška pokousala ženu z Opavska, kvůli riziku vztekliny byla hospitalizována.

a) Tento titulek je dvojznačný. Vysvětlete oba jeho významy.

b) Vysvětlete, které jazykové vlastnosti zadaného titulku dvojí výklad umožňují.

c) Přeformulujte titulek tak, aby jednoznačně odpovídal tomu, co autor pravděpodobně zamýšlel.

4. Přečtěte si následující věty.

Celou noc jsem oka nezamhouřil.

Neviděl jsem tam ani lístečku.

Neměl odvahy se ptát.

a) Ze zadaných vět vypište všechny tvary podstatných jmen a u každého z nich určete pád.

b) Tvary některých podstatných jmen v bodu a) by bylo možné nahradit tvary jiného pádu, aniž by ve větě došlo k jiným změnám. Napište věty s již změněnými tvary a u každého změněného tvaru podstatného jména určete pád.

.....

.....

.....

c) Porovnejte zadané věty s větami z bodu b) a na základě tohoto srovnání charakterizujte zadané věty ze stylového/slohového hlediska.

5. V textu, který psal cizinec, jsme našli následující věty:

Poskládal puzzle hodinu.

Napsal větu minutu.

a) Upravte každou z uvedených vět dvojím způsobem tak, aby vznikly gramaticky správné věty. Neměňte pád ani číslo podstatných jmen.

.....

.....

.....

.....

b) Na základě úprav provedených v bodě a) vysvětlete, v čem spočívá gramatická nenáležitost zadaných vět.

6. Při nákupu vstupenek do jednoho z pražských aquaparků jsme zaslechli krátký rozhovor:

A: *Odkad' jedeš? Z Vysočan, nebo z Masaryčky?*

B: *Eště nevím. Podle toho, kdy skončíme.*

a) Vypište slovní tvary, které jsou nespisovné.

b) Všimněte si slovesného tvaru *jedeš*, který použil v otázce mluvčí A. Určete u tohoto tvaru kategorii gramatického času a uveďte, zda se vzhledem k okamžiku promluvy ve skutečnosti vztahuje k minulosti, přítomnosti či budoucnosti. Podle čeho jste to poznali?

c) *Masaryčka* se říká *Masarykovu nádraží* v Praze a také *Masarykově univerzitě* v Brně. Výraz je v obou případech projevem tzv. univerbizace (z víceslovného pojmenování se stává jednoslovné). Popište, jakým způsobem univerbizace proběhla, tj. od které části původního názvu a pomocí kterého prostředku výraz *Masaryčka* vznikl.

d) Slovo *Vysočany* (pražská čtvrť) je v uvedeném rozhovoru použito pro označení nádraží, které se v dané čtvrti nachází. Jak se říká pojmenování, které vzniklo záměnou názvu části názvem celku nebo naopak?